

Äkta målarmussla

(*Unio pictorum*)

HOTKATEGORI: hotkategori NT (nära hotad) nationellt. Globalt klassad som LC, livskraftig (IUCN Red List).

Utseende: Skalet är avlångt, 7–10 centimeter långt (hos stora sjöformer ibland upp till 14 centimeter) och 3–4 centimeter högt. Det är oftast mer än dubbelt så långt som högt. Skalets över- och underkanter är nästan helt parallella. Underkanten böjer sig uppåt först långt ute i den utdragna, tillspetsade bakänden, vilket ger hela skalet ett "tungformat" utseende. Skalfärgen går ofta i en gul-gulbrun-ljusgrön färgskala. Skulpturen på "skalbucklan" (umbo) består av sex knöllika upphöjningar, ordnade i två rader. Den främre slutmuskeln fäste är, i jämförelse med den spetsiga målarmusslans, beläget relativt nära skalkanten. Huvudtänderna är smala och skarpkantade. I den vänstra skalhalvan överlappar den bakre huvudtanden den främre. Den bakre huvudtanden är dessutom oftast mindre och ibland reducerad till en liten, kantig upphöjning på insidan av den främre. Sidotänderna är höga, skarpkantade och mycket långa.

Biologi: Arten anses som konkurrenssvag och förekommer ofta i individfattiga populationer. Den lever i såväl åar och sjöar men inte i starkt strömmande

vatten. Den föredrar mjuka bottenar med mjäla/ler men förekommer även på mer hårda bottenar med sand, grus och fin sten. Den föredrar näringsrika eller måttligt näringsrika vatten. Huvudsakligen finner man den i tämligen grunt vatten, ner till 5–6 meters djup. Kunskapen om värdfiskval är ännu bristfällig. Troligen har arten mer allmänna fiskarter som funktionella värdar, t.ex. abborre, mört m.fl. Vid nyligen genomförda undersökningar har musslans larver (glochidier) identifierats på gädda, abborre, gärs, lake, mört och färna. Värdfiskarternas förekomst varierar i musslornas kärnområden. Lokala anpassningar hos mussellarverna till förekommande arter av värdfiskar är därför regel.

Utbredning: Arten är relativt sällsynt och förekommer huvudsakligen i tre kärnområden: Skåne/södra Kronoberg, Emåsystemet (Småland) och ett större område omfattande Östergötland, Södermanland och Mälardalen. I västra Sverige är arten betydligt sällsyntare, men under senare år har en rad förekomster upptäckts, främst i Viskans, Ätrans och Suseåns vattensystem.

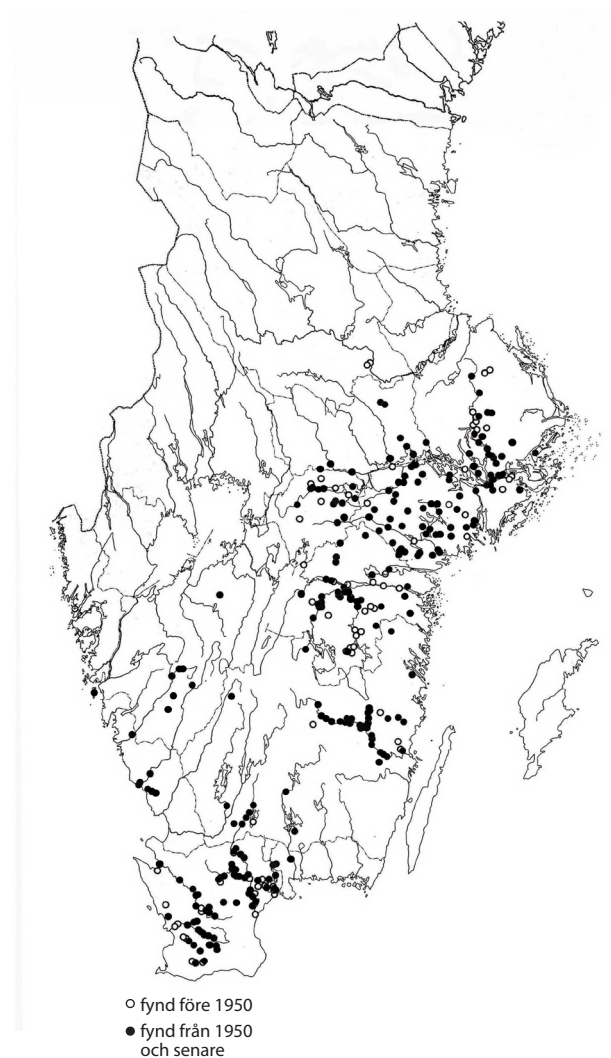

⚡ Kraftigt korroderad umbo (skalbuckla) på en äkta målarmussla.

Skalets underkant böjer sig uppåt först långt ute i den utdragna, tillspetsade bakänden, vilket ger hela skalet ett "tungformat" utseende. >>

Problem/hot: Kan lokalt påverkas negativt av fysiska ingrepp i vattendrag och sjöar, bl.a. genom rensningar och grävningar. Korttidsreglering av vattendrag, där bland annat torrläggning kan förekomma, utgör likaså ett allvarligt hot. Övriga hot mot arten är föroreningar av olika slag, igenslamning av bottnar och försvinnande värd fiskar. Eftersom den är tämligen sällsynt krävs extra försiktighet vid ingrepp i de vatten där arten förekommer.

Äkta målarmussla förekommer huvudsakligen i östra och södra Sverige. I Västsverige är den betydligt ovanligare.

